

3. 11. 2017

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo zveřejnitel dosud nezveřejněného díla a jeho převoditelnost

Právo zveřejnitel dosud nezveřejněného autorského díla je jedním z institutů dotčeným novelizujícím zákonem č. [102/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [121/2000](#) Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“). Účelem tohoto článku je základní přiblížení povahy a racionalizačního základu tohoto práva, a to zejména s důrazem na řešení otázky jeho převoditelnosti.

Dualismus subjektivního autorského práva

Pro uvedení do jádra předmětné problematiky je nezbytné stručně osvětlit pojetí subjektivního práva autorského a jeho dvou integračních složek. Autorský zákon je z hlediska své soudobé legislativní a teoretické konstrukce vystavěn na tzv. dualistickém pojetí autorského práva v subjektivním slova smyslu. Autorský zákon totiž v tomto smyslu vymezuje, že autor má ke svému dílu určitá výlučná práva osobnostní a majetková. Osobnostní autorská práva jsou pak úzce spjata výhradně s osobou samotného autora, když se těchto práv autor nemůže platně vzdát, jsou nepřevoditelná a smrtí autora zanikají. Druhou složkou subjektivního autorského práva, a to z hlediska hospodářského významu složkou nepoměrně významnější, jsou autorova výlučná práva majetková. I zde však nelze pomíjet jistý osobnostní přesah, který již z povahy autorství prolíná i do autorských práv majetkových. Tento přesah se konkrétně projevuje čtyřmi zákonnými zákazy, které spočívají v nepřipustnosti vzdání se autorských majetkových práv, zákazu jejich postižení výkonem rozhodnutí, zákazu jejich zahrnutí do majetkové podstaty dle insolvenčního zákona a konečně - v zákazu jejich převoditelnosti inter vivos. Doba trvání majetkových autorských práv pak není omezena jen životem autora, když tyto zásadně trvají (s výjimkami vymezenými v rámci ustanovení § 27 autorského zákona) po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti. Autorské dílo, u něhož doba trvání majetkových autorských práv uplynula, se stává ve smyslu ustanovení § 28 autorského zákona tzv. dílem volným. Institut volného díla pak představuje jeden z výjimečných zákonných nástrojů, kdy lze určité autorské dílo užít i bez smluvního souhlasu jeho autora.

Pojetí a legální ukotvení práva zveřejnitel dosud nezveřejněného díla

Dostaňme se nyní k tematickému těžišti tohoto článku. Autorský zákon ve svém ustanovení § 87a odst. 1 stanoví, že „tomu, kdo poprvé zveřejní dosud nezveřejněné dílo, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv, vznikají k tomuto zveřejněnému dílu výlučná majetková práva v rozsahu, v jakém by náležela autorovi díla, pokud by jeho majetková práva k dílu ještě trvala.“ Zveřejní-li tedy někdo poprvé autorskopravně volné dílo, které dosud nikdy nebylo oprávněně zveřejněno, získá v souladu s tímto ustanovením výlučná majetková práva ve stejném rozsahu, v jakém by tato práva

náležela autorovi díla, pokud by se dílo nestalo dílem volným. Na tomto místě je však třeba zdůraznit, že akt pouhého zveřejnění díla nelze považovat za tvůrčí duševní činnost, která by byla s to založit neoddelitelné sepětí díla s osobností zveřejnitel. Na rozdíl od subjektivního majetkového práva autorského, které se vždy vyznačuje svým imanentním osobnostním základem, se v tomto případě jedná o právo ryze hospodářské povahy bez jakýchkoliv osobnostních prvků, jehož účelem je zejména možnost zhodnocení investice vynaložené na prvotní zpřístupnění autorského díla veřejnosti. Prvnímu zveřejniteli tedy nevznikají žádná osobnostní autorská práva a je nucen při výkonu svého majetkového práva respektovat povinnosti vyplývající z tzv. postmortální ochrany díla dle ustanovení § 11 odst. 5 autorského zákona, popř. dodržovat výlučná osobnostní autorská práva při prvním oprávněném zveřejnění volného díla ještě za života jeho autora.[1] Z výše uvedených skutečností tak je zřejmé, že právo zveřejnitel dosud nezveřejněného díla není subjektivním právem autorským (a nesmí s ním být v žádném případě směřováno), nýbrž patří mezi práva s autorským právem související. Tuto skutečnost ostatně nedávno zohlednil také zákonodárce. Již zmiňovanou novelou autorského zákona provedenou zákonem č. [102/2017](#) Sb. došlo s účinností od 20. 4. 2017 k přesunu úpravy práv zveřejnitelů dosud nezveřejněných autorských děl z ustanovení § 28 autorského zákona do ustanovení § 87a. Zákonodárce tímto krokem sledoval právě nápravu nesystematického zařazení dotčeného institutu, když jej prostřednictvím novely přesunul z hlavy I. autorského zákona, která upravuje právo autorské, do hlavy II., věnované právům s autorským právem souvisejícím. Dodejme, že v souladu s druhým odstavcem ustanovení § 87a autorského zákona pak majetkové právo prvního zveřejnitel dosud nezveřejněného volného díla trvá po dobu 25 let. Za účelem počítání doby jeho trvání přitom předmětné ustanovení odkazuje na obdobné užití ustanovení § 27 odst. 8 autorského zákona. Na tomto základě se příslušná doba počítá od prvního dne kalendářního roku následujícího po zveřejnění díla.

Otázka převoditelnosti práva zveřejnitel dosud nezveřejněného díla

Významným příspěvkem probírané novely autorského zákona je v dotčené oblasti bezesporu jednoznačné odstranění dosavadní sporné otázky, zda jde o právo převoditelné, či nepřevoditelné. Tento spor vycházel ze skutečnosti, že autorský zákon tato práva charakterizuje na jedné straně jako práva výlučně majetková bez osobnostního základu, na straně druhé však přiznává zveřejniteli majetková autorská práva v tom rozsahu, v jakém by je měl autor, pokud by i nadále trvala. Jak jsem přitom uvedl výše, majetková práva autora jsou dle ustanovení § 26 odst. 1 autorského zákona bezvýjimečně nepřevoditelná. Mezi odbornou veřejností jednoznačný názor na povahu práv zveřejnitel dosud nezveřejněného díla z pohledu jejich převoditelnosti nepanoval. J. Kříž, I. Holcová, J. Kordač a V. Křestanová se v tomto smyslu vyjádřili tak, že „vzhledem k tomu, že zveřejnitel získává práva majetková ve stejném rozsahu a obsahu, jako by je měl autor, je u těchto práv, která jsou související a ryze majetková (byť limitovaná osobnostními právy), třeba dospět k závěru, že jsou nepřevoditelná, stejně jako jsou nepřevoditelná práva, která získá dědic.“[2] S tímto pojetím jednoznačně nesouhlasil např. I. Telec a P. Tůma, kteří chápou tato práva jako práva ryze investiční bez osobnostního základu, a tudíž práva zásadně převoditelná. V rámci své argumentace se přitom mimo jiné opírají o zřejmý původ tohoto práva v právu komunitárním (čl. 4 směrnice č. 2006/116/ES, viz níže). Právo komunitární se otázkou dispozice s autorskými právy nijak nezabývá. Dle I. Telce a P. Tůmy tak není „důvodu ani v našem právním řádu popírat přirozenou mimoprávní povahu zveřejnitelské činnosti, která sama o sobě je povahou zásadně hospodářskou, tedy nikoli činností tvůrčí, bez účasti přirozeného osobnostního základu literární, jiné umělecké a vědecké tvorby. Jedná se o běžný majetek a není důvod výkladem omezovat vlastnické oprávnění volné majetkové dispozice. Stejně jako ostatní netvůrčí práva duševního vlastnictví je i právo prvního zveřejnitel volného díla právem převoditelným a postižitelným výkonem rozhodnutí.“[3]

Závěr

Dle mého názoru lze jen kvitovat, že se zákonodárce jednoznačně přiklonil k názoru o převoditelnosti majetkového práva zveřejnitel dosud nezveřejněného díla, a že takto výslovně ujistil své adresáty v rámci ustanovení druhého odstavce § 87a autorského zákona. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o právo ryze majetkové povahy, jež je prosto veškerých osobnostních prvků, neměl by závěr o jeho nepřevoditelnosti teoretického ani praktického opodstatnění. Pro úplnost lze jen zopakovat, že úprava práv prvního zveřejnitel dosud nezveřejněného díla plně vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2006/116/ES ze dne 12. 12. 2006, o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících. Ustanovení čl. 4 této směrnice přitom stanoví, že „každá osoba, která po uplynutí autorskopravní ochrany poprvé oprávněně vydá nebo oprávněně sdělí veřejnosti dosud nezveřejněné dílo, požívá ochrany na úrovni majetkových práv autorských (...).“ Dle mého názoru je i ze znění tohoto ustanovení, které přiznává prvnímu zveřejniteli ochranu „na úrovni“ majetkových práv autora, zřejmé, že zde nemohla být vůle přiznat zveřejniteli majetková práva s jeho veškerými vlastnostmi, která požívá sám autor. Účel úpravy předmětného institutu je totiž třeba shledat pouze v ochraně ryzích majetkových zájmů zveřejnitel, jež vyvěrají z jeho investice na zpřístupnění určitého díla veřejnosti, a to prostřednictvím přiznání totožného katalogu jednotlivých dílčích subjektivních majetkových oprávnění autorských.

Mgr. Jakub Kalányos,
advokátní koncipient

[KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.](#)

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030
e-mail: ksd.law@ksd.cz

[1] TELEEC, Ivo & TŮMA, Pavel. Autorský zákon: komentář. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 336.

[2] KŘÍŽ, Jan, HOLCOVÁ, Irena, KORDAČ, Jiří, KŘEŠŤANOVÁ, Veronika. Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1. 9. 2005. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2005, s. 122.

[3] TELEEC, Ivo & TŮMA, Pavel. Autorský zákon: komentář. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 336.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)